

Lapsivaikutusten arviointi Kärkölässä

Suomi on ratifioinut YK:n lasten oikeuksien sopimuksen (SopS 59/1991). Tämä velvoittaa julkista valtaa käytettäessä noudattamaan ja edistämään lasten oikeuksia, mikä on huomioitu lainsäädännössämme monilla tavoin.

Lapsivaikutusten arviointi on yksi tavoista toteuttaa lapsen oikeuksia, mihin Kärkölen kunta on sitoutunut Lapsiystävällinen kunta -työssä.

Lapsivaikutusten arviointi on yksi menetelmä osana Kärkölen kunnan päätösten vaikutusten ennakoarviointia. Lapsivaikutusten arviointi on tarpeen tehdä silloin, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia lasten hyvinvointiin.

- Tavoitteena on tunnistaa etukäteen, miten valmisteltava päätösehdotus vaikuttaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointiin ja lapsen oikeuksien toteutumiseen.
- Lapsivaikutusten arvioinnin menetelmää käytetään valmisteltavan asian kohdistuessa alle 18-vuotiaisiin lapsiryhmiin. Tämä tarkoittaa, että päätösvalmistelun alkuvaiheessa tarkastellaan valmisteltavaa asiaa lapsen oikeuksien näkökulmasta sekä päätetään, tarvitseeko valmisteltava asia tarkempaa ennakoarviointia.
- Jokainen lapsivaikutusten arviointi on erilainen ja voidaan toteuttaa eri tavoin.

Jokaisen toimielimen valmistelijan tehtävänä on osaltaan varmistaa, että lapsen oikeudet toteutuvat asioiden valmistelussa.

Kärkölen kunta huolehtii koulutuksen järjestämisestä niin, että valmistelijat tuntevat lapsen oikeudet ja että heillä on riittävä osaaminen edistää niitä päätöksenteon valmistelussa ja muussa hallinnossa.

Miksi arvioida lapsivaikutuksia?

Kärkölen kunnassa tehdään vuosittain useita päätöksiä, jotka koskevat lapsia ja nuoria. Päätösten vaikutuksia lapsiin ja nuoriin on erityisen tärkeä arvioida etukäteen sen lisäksi, että arvioidaan muitakin vaikutuksia.

Päätökset voivat koskea lapsia sekä suoraan että välillisesti. Lapsen edun arviointi tähtää siihen, että asiassa löydetään lapsen kannalta paras mahdollinen ratkaisu. Asioiden arviointi ei aina ole helppoa ja tarkastelua täytyykin tehdä eri näkökulmista ja monenlaisia tietolähteitä hyödyntäen.

- Lapsivaikutusten arviointi edistää jokaisen lapsen oikeuksien toteutumista sekä lapsen mahdollisuuksia hyvään elämään ja arkeen omassa kotikunnassaan ja lähiympäristössään.
- Lapsivaikutusten arviointi tuo näkyviin päätöksen vaikutuksia lasten elämän eri osa-alueisiin.
- Lapsivaikutusten arviointi on päätöksenteon valmistelun työväline, jonka avulla tehdään perusteltuja ja tietoon pohjautuvia päätösehdotuksia. Huolellisella lapsivaikutusten

arvioinnilla toteutetaan YK:n lapsen oikeuksien sopimusta sekä lainsäädäntöä.

Lapsivaikutusten arviointi ei rajoitu vain sellaisiin asioihin, jotka kohdistuvat yksinomaan lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin, vaan on huomioitava myös yleisesti väestöön kohdistuvien päätösten vaikutukset lapsiin ja nuoriin, kuten esimerkiksi kaavoitusta koskevat päätökset.

- Lapsivaikutusten arvioinnilla voidaan saada tietoa erilaisissa tilanteissa olevien lasten ja nuorten asemasta. Lapset ja nuoret eivät ole yhtenäinen ryhmä. On tärkeä kiinnittää erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin kuten esim. vammaisiin tai vieraskielisiin.

Lapsivaikutusten arvioinnin rakentuminen näkökulmat:

Aikuisten lapsinäkökulma

-Aikuinen tarkastelee vaihtoehtoja lapsen näkökulmasta, huomioiden lapsen edun ensisijaisuuden sekä hyödyntäen tutkimustietoa.

-Mitä seurauksia ja vaikutuksia päätöksellä on lapsiryhmille?

Lasten oma näkökulma

- Kerätään ensin jo olemassa olevaa tietoa

- Kuullaan lapsia ja nuoria

- Lapset ja nuoret voivat tuottaa itse ehdotuksia ja näkökulmia

Lapsen oikeuksien näkökulma

- Syrjimättömyys (Lasten oik. sop. artikla 2)

- Lapsen edun ensisijaisuus (art. 3.1)

- Oikeus elämään ja kehittymiseen (art. 6)

- Lapsen osallisuus (art. 12)

Valmistelussa huomioidaan lapsen edun kannalta olennaiset lapsen oikeuden osa-alueet:

- Lapsen näkemykset
- Hyvinvointi, terveys ja arki
- Huolenpito, suojaaminen ja turvallisuus
- Ihmissuhteet, identiteetti ja haavoittuva asema
- Koulutus ja varhaiskasvatus

Lapsivaikutusten arvioinnin prosessi:

Päätösvalmistelun alkuvaiheen selvitys ja päätös lapsivaikutusten arvioinnin tarpeesta ja laajuudesta

Lasten ja nuorten kuuleminen edustuksellisesti tai laajasti sekä tietojen hankinta

Lapsivaikutusten tunnistaminen ja ratkaisuvaihtoehtojen pohdinta.

Päätösehdotuksen laadinta

Koulutusta lapsivaikutusten arviointiin

[Lapsen oikeuksien koulutuskokonaisuus - eOppiva](#)

[Lapsen oikeudet – Työkaluina lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi - eOppiva](#)